

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrt leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrt leta 1 gl.: ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVII.

V Ljubljani, 29. svečana 1884.

List 9.

Premišljevanja in molitve za vse stanove.

(Dalje.)

8. Naš poklic III.

Boga častiti in njemu samemu služiti, to je poklic vsih stvari. Če pa druge žive in nežive stvari delajo v Božjo čast, jim to ne tekne v zaslužnje, ker pameti nimajo in so po natornih od Boga danih postavah k temu primorane; ne storé tedaj tega iz proste volje, zato tudi plačila za to ni. Tako pa tudi kazni takim stvarém ni za hude djanja, n. pr. gadu, ako človeka piči, ali volku, če ga sterga. Človek pa, ki prosto voljo ima, se temu poklicu tudi zamore odtegniti toda v svojo nesrečo, ker on prostovoljo v hudo rabi; če pa vender ta svoj spoznani poklic zveršuje, je ravno zavoljo tega njegovo djanje in nehanje zaslužno in v tem je posvečenje in plačilo v večnem zveličanju. Zato se lahko in po pravici reče, da je poklic človeka in kristjana: njegova svetost in zveličanje, kar se od drugih stvari ne more reči.

Da smo k svetosti poklicani, nam pravi že vest, ktero nam je Bog v serce vsadil; ta nam vedno kliče, da bodimo dobri, pobožni, pravični in sveti, — in če vest vbogamo, nas pohvali, z notranjo tolažbo in veseljem napolnuje. Če pa vesti nasproti ravnamo, če nočemo pobožno, pravično živeti, ampak če hudobno, razuzdano, pregrešno živimo; nas vest vznemiruje, nam očita, nas terpinči. In ker vest tudi neverniki imajo, ki pravega Boga ne poznajo, se iz tega spozná, da so vsi ljudje k svetosti poklicani. Ker postave nimajo, so si sami postava, v serce namreč jim jo je Bog zapisal, ker jim je vest dal.

Pa ne samo vest nas k svetosti kliče, ampak to nam je v sv. pismu naravnost zapovedano. Že po Mozesu je Bog Judom rekel: Bodite sveti, ker sem jest, vaš Bog, svet! In v novem zakonu piše sv. Peter: Kakor je on, ki vas je k spoznanju poklical, svet; tako bodite tudi vi sveti; in sv. Pavel nas naravnost uči: To je volja Božja — vaše posvečenje! Tedaj je moj in vsacega človeka poklic, da Boga častimo, mu zvesto služimo, da se posvetimo in tako večno zveličanje dosežemo.

K svetosti pa je treba, da ne le vse storimo, kar nam vera in vest vелеva, in opustimo, kar nam prepo-

veduje, ampak da se vse to zavoljo Boga, iz ljubezni in pokorščine do njega zgodi. — Svetost tirja, da smo sveti v mislih, v besedah in v djanju.

Molitev.

O Bog! Vidim in spoznam, da sem k svetosti poklican. To je Tvoja volja, da se posvetim in zveličam. Pa še več. Ker sem morebiti tudi mašnik ali družinski oče, mati, gospodar in sploh katoličan, je Tvoja volja, da tudi druge k svetosti napeljujem in jim tako k zveličanju pomagam. — Če za svojo svetost ne skerbim, kako bom druge posvečeval? in če bi tudi druge posvečevati zamogel, bi bil brez lastne svetosti le nesrečna stvar.

Daj mi toraj svojo gnado, o Bog, da neprenehoma delam in skerbim najpred za lastno posvečenje, da bom potem zamogel toliko lažje tudi drugim k posvečenju pomagati. Daj mi gnado, da bom svet v svojem sercu, da bodo moje misli in želje vselej po Tvoji sv. volji in Tebi dopadljive; daj mi gnado, da bom svet na jeziku, da bom le to govoril, kar je k Tvoji časti in k zveličanju mojemu in mojega bližnjega; daj mi gnado, da bom svet v vsem svojem djanju in nehanju, da bodo vse moja dela in opravila po naukih sv. evangelija in po zgledu Jezusa Kristusa; daj mi gnado, da vse Tvoje zapovedi rad, natanko in brez obotavljanja spolnujem, ne samo takrat, kadar mi bo prijetno, ampak tudi takrat, kadar mi bo težavno; posebno pa mi daj gnado, da Tvoje zapovedi spolnujem iz pravega, svetega namena, iz čiste ljubezni do Tebe, ne pa zavoljo kakega časnega dobička ali iz častiželjnosti; ampak zato, da Tebi dopadem in Ti svojo ljubezen skazujem, ktera naj me vedno s Tabo veže že tukaj na zemlji, potem pa večno zvezanega ohrani s Tabo tamkaj v nebesih. Amen.

(Dalje nasl.)

Kos kruha.

(Dalje.)

23. Ljudje imajo toliko razumnosti in ročnosti, da morejo narediti razne spremene z vodo in z ognjem. Vendar pa vsa človeška pamet, ko bi jo mogli od milijonov naj pametnejših mož zbrati v eno samo glavo, bi ne mogla zapopasti tega vsakdanjega dogodka, da rumeno ilovico ogenj predelava v terdo opeko, in da se

iz aivega terdega apnenca naredi belo, najprej mehko, potem pa terdo apno, ako je šlo skozi ogenj, ter bilo v vodi in na zraku. Ravno to nedoumno apno je sredstvo, ki skupaj derži zidovje hiš, palač in cerkvá; brez njega bi imeli kočure in kolibe kakor divja ljudstva.

Že v teh povsod razširjenih, neskončno dragocenih in velikrat tako malo čislanih stvaréh, namreč v ilovici pa apnu, mogel bi človek spoznati, ko bi količkaj resno mislil, prečudno vseмогоčnost, modrost, dobrotnost Božjo, ter Boga častiti. — Tudi te dve stvari, ki se ne dasto raztolmačiti, ki ste tolikanj neznatni, ste morali pripomoči, da se je spekel kruh, ki ga imaš pri kosilu na mizi.

24. Zdaj pogledjmo dalje v veliki želodec peči, v katerem se dobiva potrebna vročina za kruh. Sredstvo so derva. Drevo samo, les, je predmet, iz kterega bi se mogel človek učiti vse svoje življenje; in vendar bi ne mogel umeti vseh njegovih skrivnosti. Neki svet mož, ki je globokomišljeno pridigal in pisal, je djal, ko so ga prašali, kje dobiva toliko modrosti: „Ne v bukvah, ampak v búkvah.“ Ne gledé na to, kako čudno rasejo drevesa, in kako so mnogotera, ima drevo tudi visok verski pomen, tako, da se pred koščekom od nekega drevesa pripogujejo glave, in da se z njim celo blagoslov daje. Ta košček lesa je ostanek pravega križa, na katerem je Odrešenik umiral. Na drevesu se je zgodil prvi greh, in na drevesu se je godilo odrešenje sveta. Zato se govori v predglasju od križa: „ut in ligno vinceretur, qui in ligno vincebat,“ da je bil na lesu zmagan, ki je na lesu zmagal (satan v raju). Celó življenje človekovo je nekako z deskami omejeno. Novorojenega otroka položé v zibel. Vsaki dan, t. j. vsakih 24 ur, léže človek spat, spanje pa je predpoda smerti, in postelja mu je začasna rakev (truga). Še le potem, ko je človek popolnoma za smert dozorel, ko res premine, ga zavnajo med pet deskami, ga denejo v smertno drevo, in na pokopališču ga denejo v grobni razor, kjer naj počiva, dokler ne vstane k večnemu življenju.

25. Kader je hleb kruha pečen, ga ne ješ kakor žival, ki verženi kos mesa pograbi in žre, ampak vzameš nož, ter si lepo odrežeš kosce za koscem. Premišljuj zdaj nož. Klina, s katero se reže, je iz železa. Železo samo je spet tvar, s katero je Bog človeku podélil neizmerno dragoceno darilo. Pogledj malo okoli po hiši, in pomisli, če ni vse, karkoli vidijo tvoje oči, če ni vse narejeno z železom: tla, tvoji čevlji, nogovice, obleka, to berilo v tvoji roki, zakonski perstan, stol, miza, peč, okna, tvoje orodje. Veliko kladvo v kovačnici, sekira, klešče in pila, žaga in dleto, noži mali in veliki do najdrobnejše igle: te reči so naredile vse, pri vsem so se vdeleževale, karkoli je človeškega dela na zemlji. Železo dopolnjuje, razširja, poterjuje in pojstruje takorekoč človeške ude, da more človek neizmerno veliko storiti, za kar bi mu gole roke ne zadostovale. Misli si vojake, kako bi bilo s temi, ko bi ne bilo železa. To se vé, da bi ne bila tolika nesreča, ko bi vojaki svojo vojsko s pestmi izbojevali ali pa s palicami (bodi memogredé rečeno). — Tudi krušni nož je spoštovanja vreden; sestavljen je iz lesa in železa. Železo je moralo les na ročaju pripraviti, ogenj z lesom zakurjen pa je moral spet terdo rudo topiti in železo omečiti, da se je dalo skovati v noževo klino.

26. Zdaj še le pride kruh bližej k svojemu namenu. Kader si si odrezal kos kruha, ga neseš z roko v usta, gibki jezik ga potisne med zobe, in ti ga semljejo v drobce, ktere slina povlaži, tako da je kruh v ustih spet nekako testo. Premišljuj pred vsem zobe. Zobje so terdi kakor kremen, ter stojé prav terdo, kakor žebli v mehkih ustih. Zobje so lepi in prav razumno porazversteni. Sprednji režejo, oni ob straneh pa so

široki. Kdo je te zobe tako lepo izrezal, vverstil? Človek pač ne; ne ti, ne tvoji stariši. Z rojstvom jih nisi prinesel na svet, izrasli so ti še le v ustih, brez tvoje pomoči. Slina pa je prvi sok, ki želodcu začasno pomaga, da jedi ložej prebavlja. Zato se je tudi k drugim jedém kruh, ker ravno zvečenje kruha več slin naredi.

27. Počakaj malo, pa ne pogoltni še prec kosca kruha, ki ga imaš v ustih. Poprej ti naj dam še nekaj v premislek. Usta so od znotraj s čudno kožo obložene. Ta koža ima vsakoveratne okuse. Če deneš n. pr. malo peska v usta, ali par kapljic tinte, se prav zjéžé, se mrdajo in pačijo in kremžijo, in nazadnje to vnu pljunéjo. Nasproti pa, če imaš košček kruha v ustih, so usta prav zadovoljna (če ni ovsén, je pristavil nekdo), in namestu s priporočilom pošljejo ga svojemu dobremu prijatelju in sosedu, želodcu. Posebno je to, da jezik in pa slepa koža v ustih vesta tako ojštroumno razločevati, kaj je celemu telesu škodljivo, kaj pa koristno? Notranjost usti je duana, kjer se vse pregleda in preišče, karkoli vanje pride. Stvarnik nebes in zemlje je postavil tudi to duano, da bodi tiha čuvajka telesnega zdravja. Ako je hrana prav zdrava, godi največ tudi ustam, ter jim dela zadovoljnost. Prav semkaj gre kruh. Ako človek ni preobjeden, vzame prav rad kos kruha samega, pa tudi ko zaloga k drugim jedém ali pa k požirku vina. Če otročaja prekaniš, da malo žganja popije, se mu ustica krivé, ter delajo, kakor bi hotla jokati; notranja duana žganjevega požirka neče dopustiti, ker čuti, da ta pijača ne vstreza otročjemu telesu; brani se ga. — Ali ta, izprva poštena duana, se more tudi zmalopridniti, kakor se spridi celi človek, in pa vse, kar je na njem; izpridi se na duši in na telesu. Tak človek ti jo more tako daleč pripraviti, da prav z veseljem požira tisto satanovo mleko, ne da bi se mu nebo v ustih kaj ustavljalo kakor pri otrocih; še prav po volji mu je. Med tem ko ima žganjoločnik navadno malo slaja in teka do jedi, ker mu je želodec ves močvirnat, pa vendar kos kruha zmeraj še milost najde v njegovih ustih.

(Dalje nast.)

Nezmerna moč katoliške Cerkve v njenih misijonih.

Maloktera okolišina v sv. Cerkvi je zmožna toliko sterjenje obudovati, kakor njeni misijoni ter razširjanje sv. vere po vsih delih in okrajinah svetá. „Osoda resnice je, da je napadana, pa nikoli ne premagana,“ pravi neki pisatelj. To se razodeva posebno v katoliških misijonih. Veliko se po mnogih krajih svetá sv. Cerkev zaničuje, napada, zasramuje; toda pri vsih zavirah, pri vsih preganjanjih se poterjujejo besede večne resnice: „Veselo oznanilo kraljestva Božjega se bodo po vsih krajih obljudenega zemljekroga oznanovalo.“

Tako nekako se pričinja prvi letošnji zvezek letnikov za razširjanje sv. vere, in nadaljuje prav zanimivo o Evropi, kar naj saj po duhu posneto bude.

Evropa, od toliko stoletij pridobljena za Kristusa, za njegovo postavo in uravo, ter zaznamnjana s pečatom sv. evangelija, ta Evropa je zdaj napadena od bolezní, ki se ji pravi neverolakomnost ali brezvérska steklina. To pa je le bolj v nekih krogih. Zato vidiš, kako tudi v naših dnevih cvetè in se sveti junaška darežljivost, tenko čuteča miloserčnost za hlačenje terpljenja v vsih njegovih podobah, navdušena ljubezen za pridobljenje duš v prid resnice. Kakor je med mladino marsikaj kužlivega, reci pa danes, da je pot odperta daleč na večér, na jutro, na jug in se želí delavcev za vinograd Gospodov: precej jih imaš do čuda. Ob kratkem: vse čednosti se ti kažejo v vsih stopinjah

do mučenstva, ako bi bilo treba, in gorečnost enih je osramotenje za druge mlačne in nemarne ali celo sovražne.

Ako se oziramo po posebnem značaju preteklega leta, vidimo, da se mladina mnogotero na boljše obrača; zlasti pa se razodeva premagljivi vpliv papeštva do svetnih moči. Morebiti ne kmalo kdaj je naj višji pastir skazoval tako obširno moč ter vpliv do narodov in vladarjev, ki so mu pred malo časom bili še sovražljivi. Luč na višavi daleč sveti; Leon XIII je luč na naj višji višavi: „Luč na nebu sv. Cerkve“ — Lumen in coelo!

Anglija, Nemčija, Rusija o slovesnih okolišinah zapored poslancev k njemu odpravljajo, sprejemajo ujebove, in preganjavske postave vdramljajo do tistega dneva, ko blagodušno postavodajstvo stopi na njih mesto. Temu vplivu se je zahvaliti, da je Švica presvitlemu škofu, ki ga je bila pregnala, zopet odperla vrata; Švedija in dežele ob severu, ki so od davno terdile krivo vero, po glasu svojih naj višjih mož oprašujejo, če ni vender le rimska cerkev prava cerkev Kristusova. Sultan sam je ginjen z zvestobo, ki mu jo skazujejo tisti njegovi podložni, ki so otroci „večernega patrijarha“ (to je, rimskega papeža), dovoljuje svobodo in varstvo oznavcem evangelija in misli, kako bi tudi sam posredoma poslanstva z njim v tesnejši zvezo stopil; — gospodovavci narodov, ki se po pravici bojé za svoje gospostvo, išejo pomoči pri njem, ki z enako neenostranostjo oznanjuje tako dobro pravice kakor dolžnosti podložnikov, in kateri, kakor pravi sv. Pavel, brez bojazljivosti celo svoje naj ljubši otroke, Poljce in Irce, na oestre postave pokoršine spominja. (Ne kakor Anglija, ki se leta in leta poganja za odpravo sužnjosti; kadar pa v tesnobo pride, sama po svojem Gordonu oznanjuje, da sužnjost je spet privoljena v srednji Afriki!

Ni se toraj čuditi, da papeževe misijonske naprave dobivajo vedno več podpore v materielnem oziru, kakor tudi v velikodušnih osebah, ki želé v misijone se podati. V semeniškem vstavu v Parizu za zunanje misijone se 200 mladenčev pripravlja za ta poklic. Tako je v Parizu v semenišu sv. Duha; tako pri Lazaristih, tako pri mnogih drugih redovih: junaki goré za misijone med pogani; pa tudi mnoge redovnice so enako junaškega duha, katerih nekaj prideržuje novi lažnjivi prerok Mahdi že leto in dan v sužnjosti; pa vender ima toliko spoštovanje do misijonarjev in redovnic, da rad govori z njimi, kakor Herod s sv. Janezem Kerstnikom, jih ohrani, celo dopusti, da imajo mladino v varstvu, in se saj dozda, kolikor je znano, še ni dotaknil njih življenja. —

V razne misijone so se podali:

1. V Santa Fe (v Mexiki) 5 francoskih misijonarjev
15. kim. 1. 1. pod vodstvom enega ododnih misijonarjev.
2. 16. kim. deset jezuitov iz Masilije (Marseille) v Kiaug-nan v Kini.
3. Ravno ob tistem času 6 španskih patrov iz reda neomadežanega Marijnega Serca v apostolsko prefekturo otokov Annobon, Corisco in Fernando-Po.
27. kim. iz Masilije: 2 iz Marijue družbe v Novo Kaledonijo, in eden na Fidji-otoku.
5. Trije dominikani iz Lijonske okrajine so 6. vin. odjadrali proti Trinidadu, na otocih Antilah.
6. Šest avguštincev je 13. vin. odrinilo v Bulgarijo.
7. 14. vin. pa 4 Trapisti v Peking (Kina).

Rimska Propaganda in mladolaški ropi.

Naprava papeža Urbana, ki jo navadno Propogando imenujemo, je silno važna in imenitna. To pa ne le za Rim, ampak za vesoljni svet. Propaganda ima za kacic 10 milijonov frankov premoženja, zato ni čuda,

da je začela lačna novolaška vlada tudi po tem premoženji svoje dolge roke stegovati.

Ko je piemonška vlada papežev Rim samosilno obsedla, je segla po samostanskem in cerkvenem premoženji, in v ta namen je skovala postavo, vsled ktere je bilo premoženje razglašeno za „narodno lastino.“ Po tej poti se dá opravičevati — pa ne opravičiti vsako izmikanje, sleherni plén. Postava tedaj je bila skovana in nato so samostansko in cerkveno premoženje prodajali, na očitni družbi, večidel zelo po nizki ceni, od izkupa so nekaj izločili kot letnino za žive samostanske osebe, drugo so vergli v državno votlo mavho. Kdo vé, kako se godí zdaj mnogim kupovavcem tega pograbljenega premoženja, takim, ki so šli že v večnost, ali pa tudi tem, ki so še na zemlji? Zgodovina namreč je priča, kako malo sreče imajo, kateri so se hotli s cerkveno in klosterško lastino nasititi in z njo obogatéti: prav pogosto taki ali nimajo doželjenega zaroda, ali jim v izgedovanje družih otroci v naj lepši starosti pomerjé, ali jih druge prehude stiske tarejo in jih živi pekel peče zraven tujega premoženja že na tem svetu. Mnogi novolaški velikaši kakor so italijanski listi naznanjali, so zblaznili in zmešani, ali pa po drugi poti žalostno smert storili. Tudi novolaška država si nič ni pomagala; tega priča je n. pr. prehudi mlinski davek, ki so precej potlej bili prisiljeni ga postaviti in druge dajatve, tega priča je zraven dražih sedanje novo samosilstvo zoper Propogando.

Že takrat bi bili vladni grabeži prav radi tudi Propagandino premoženje vergli v tisti votli sod svojih griževih financev; pa bilo je še preveč zadržkov. Propaganda namreč je najbolj velikanska naprava za razširjanje sv. vere in torej omike med divjimi in poganskimi narodi. Vstanovil jo je papež Gregorij XV l. 1622, in naslednji papeži, kralji in cesarji so jo z velikimi vstanovami previdili, ter je postala kakor matica za izgojo misijonarjev v korist vesoljnega sveta. Propaganda ima svojega velikega prednika ali prefekta, velikega blagajnika, tajnika in protonotarja, potem 24 kardinalov družnikov in še veliko število svetnikov (konzultorjev). Le-ti imajo opravišstvo in vlado misijonov, to je katoliške cerkve po vsih tistih krajih, koder ni še določenih škofij. Zlasti Gregorij XVI in Pij IX sta Propagando močno vterdila in povzdignila. Sloveča je tiskarna v Propagandi, ker v premnogih jezikih se bukke tiskajo; imel sem tudi jaz priliko ondi nekaj arabskih bukev si kupiti. Ob času cerkvenega zbora je bil ondi Očenaš tiskan v 250 jezikih. Velikanska je knjigarna s 45.000 zvezki, pa muzej. Predragi so rokopisi, zlasti iz jezikoslovja.

Naj tehtniši oddelek je semenišče, v katerem je čez 100 mladih gojencev iz vsih delov svetá, in ti se izučujejo in pripravljajo za misijone po vsem svetu. V tej napravi se je bil tudi naš slavní rojak dr. Nace Kuohlehar izučil in izobrazil za misijonarja.

Kakošno vest, kakošen občutek za oliko narodov, kakošno pravicoljubnost imajo framasoni, ki so se lotili tudi te naprave, ktera jim nič mari ni, tega ni treba pojasnovati. Izgovarjajo se sicer, da spremenjenje preigibnega premoženja v laški cunjasti papir ne bo napravi nič škodovalo, da bode celo s tem še pridobila itd. Toda predobro je znano, kakošne dobrote delé tisti, ki so oplenili namestnika Kristusovega in Njegovo Cerkev. Ne vé se pa, če se bo mladolaški vladi posrečilo svoj namen doseči, ali ne? Že pri prvem poskusu zoper Propagando se je bilo več katoliških vladarjev oglasilo zoper to početje in so mladolaško vlado svarili zoper ta naklep, — med drugimi avstrijski cesar in portugalski kraj. Pričakovati je, da tudi zdaj jim to kovarjenje ne bo tako gladko izteklo. Sej plén, ki je zdaj

nastavljen, ne velja samo laški duhovšini, ne sv. Očetu samemu, to velja vsemu keršanstvu, velja ubogim malikovavcem in poganom, med katerimi Propaganda razširja luč sv. evangelija in oliko. Velja posredoma tudi katoliškim vladarjem in dobrotnikom, ki so Propagando večkrat bogato obdarovali. Posilstvo zoper Propagando je tudi novo keršenje tiste „zagotovilske“ postave, s katero so se ponašali, pa ne je spoštovali; nov napad je na vesoljnega poglavarja sv. Cerkve, ker žaljen je s tem v svoji čisto duhovski oblasti, v svoji duhovski najvišji oblasti, kakor pravi „Moniteur de Rome“, moten je v zverševanju svoje najvišje naloge. Propaganda je kakor papeževo ministerstvo v vodstvu Cerkve po misijonskih deželah. Kdor zadržuje njeno djanje, on zadržuje razširjanje sv. vere in redno vodstvo sv. Cerkve. Katoličani imajo torej pravico zahtevati, da pred vsim katoliški vladarji naj v to novo samosilstvo ne dovolijo. V tem duhu piše „Dülmenski Missionsblatt“ o tej napravi, ki je znamenita za vesoljni svet tudi zaradi znanstev posebno orientalskih jezikov, ker posebno iz jutrovnih krajev je navadno veliko mladenčev v Propagandi. Slavnemu Mezzofantu je bila ravno Propaganda pripomoček, da je postal jezikoslovno čudo, ker zmožen je bil okoli šestdeset jezikov, ki se govoré na zemlji. Znana je tudi prelepa slovesnost v predgod ss. 3 Kraljev vsako leto, ko mladenči imajo govore in pojejo v raznih jezikih, ki so zastopani v tej napravi. Sploh je ta naprava tako imenitna in potrebna, da bi se morala nova napraviti, ako bi jo kak vihar razdjel, in v novo vterditi in poživiti, ako bi jo novolaška lakota oslabil.

Iz Mariborske diecezanske sinode.

III.

De Collationibus Cleri et Elaborationibus theologicis.

Quotannis, si fieri poterit, Deo propitio, Synodum dioecesanam celebrare intendimus. Ast si id forsitan uno alterove anno impossibile foret, isto anno Collationes Cleri seu sic dictae „Conferentiae pastorales“ juxta normam a Nobis stabilendam et Venerabili Clero recto tempore promulgandam iterum locum habebunt. Praecipimus jam nunc, ut iisdem omnes sacerdotes in cura animarum constituti intersint, nisi legitime impediti causam suae absentiae Decano suo manifestaverint, qui desuper Ordinariatu relationem facere tenetur.

Sapientissime et penitus conformiter menti et apertis effatis et constitutionibus s. Ecclesiae, quae studium theologicarum disciplinarum animarum curatis magnopere commendat et inculcat, decreto dno. 20. Novembris 1844 Nr. 1901 elaboratio s. d. quaestionum theologicarum in Dioecesi Nostra praescribatur. Non potest esse intentio Synodi dioecesanae, tam salubre mandatum et institutionem — nostro praesertim tempore — fere prorsus necessariam tollere aut essentialiter relaxare.

Proinde in futurum quoque praescriptum de annua elaboratione quaestionum s. d. theologicarum, prouti decreto supra dicto dno. 20. Novembris 1844 Nr. 1901 emanaverat, et stabilitum fuit, omnem suum vigorem retinere et valere declaramus.

Nemo quem hoc decretum obligat se huic officio subtrahere praetendat. Iustis ex causis, quae in singulis casibus a Domino Decano examinari et approbari debent, dispensatio decenter ab Ordinariatu peti potest.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Banjaluke v Bosni nam je došlo pisanje nekako naslednjega obsega:

Vaša neugasljiva briga za blagostanje in odgojevanje keršanske mladézi me oserčuje, Vam predložiti sledečo prošnjo:

Imamo v našem sirotniškem zavodu preko 60 dečkov, bosanskih sirot, med katerimi so neki bogato obdarovani, zmožni za šolo, in med temi se sadaj dva vele dobro odlikujeta, ki bodeta za 4 mesece zveršila 4. razred z naj lepšim vspehom. Škoda bi bilo za tako izvrstna dečaka, da ne bi mogla potem v naukih napredovati. V Travniku letos ni upanja, kajti je deško semenišče napolnjeno. Derzmem se radi tega Vas prepomzižno prositi, bi li mogli ju prevzeti v blagovoljno skerb, in jima po kaki poti pripomoči, da bi se jima spolnile vroče želje biti v Avstriji, v Ljubljani namreč, in se učiti, da postaneta s pomočjo Božjo dobra svečenika?

Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adjutor.

Panin ste več pomogli do blagostanja.

Zbog toga se i ja sigurno nadam, da i naših jugoslovenskih braća siročad zaboraviti nećete, u koje mili Bog zavio jest zlati biser nadarnosti, koja kroz Vašu dobrotu se razcvasti ili razviti može.

Nepopisivom veseljem i sladkom nadom Vam, preč. g., omenjena dječaka predpolažeta svaki svoj lastoručno pisani list. Več u napried ima srce radosti kucaše i suzice ima na očicah igraše od sladke nade, doći u Austriju na nauke.

Da ne bi znao blagost i sposobnost dječaka, ne bi se usudio Vam u tom dosadjivati. Oponim, da sta i dobra pievaoca, budisi u prvom ili drugom glasu.

Puno je djeca, koja imaju i veliku radost za učiti se zanata (rokodelstva), pa mi ih takaj vježbamo, kao: za krajače, ciplare (čevljarje), bačvare (sodarje), mizarje, kovače, ključare, knjigoveze, tkaoce, potom za sadje- i vinoreju, pčelo- i živinoreju itd. (Nadalje meni čast, g. dopisnik, da tudi takih želé k kakim keršanskim mojstrom poslati v Ljubljano, da bi se rokodelstva itd. čversto izučili. Samo je prašanje, če bi to bilo varno in bi se mladenči pri slabih izgledih ne okužili? Vr.)

Nadjam se, da bodo naši Slovenci radi sprejeli bosanska djeca, ki so kakor ss. ostanki morebiti nekdanjih kraljev in banov starinskega naroda bosanskega, kateri so radi keršanske vere v tečaju stoletij naj večji siromaštvo preterpeli, in mnogo jih je prelilo tudi kri za Jezusa Kristusa; kakor nam ljudje sami svedočijo. In ravno tem djetem je morebiti kriv kervavi polomesec, da njih roditelji že v prezgodnjem grobu spavaju.

Z dovoljenjem čast. o. Bonaventura, priora, pisal br. Josip K. v Marija-Zvezdi 15. sveč. 1884.

Op. Pridjano je prav lepo pisanje, namreč Ivana Kujundžića in Marka Tverdkovića, ki prosita za sprejemo. Mi to reč za zdaj naznanjamo prijateljem ubozege bosanskega naroda; drugo pa bodi za zdaj Bogu izročeno. Med tem priljudno prosimo, da bi kateri prijatelj naznanili vredništvu svojo misel o tej važni reči.

K sklepu naj stoji tukaj še prošnja enega dečkov (ste obe zelo enaki), ki se tako-le glasi:

Prečastni i veleštovani gospodine mons. kanoniče!

Ja ponizno naznačeni rodjen u Berbiru u Bosni, imajuć godinah 12, otac mi umro prije više godina, i ostala mi siromašna majka, te sva sreća pome, da me otc Trapisti primiše u svoj sirotički zavod, gdje ću svršiti u 4 mjeseca IV. razred.

Nu goruče želje za naukom ili školu tjeraju me na dalje, ali što ću ja siromah? Imajući pouzdanje u miloga Boga i Gospu Mariju i u dobre blagorodne čovjekoljube, oziram se pouzdano na Vašu dobrotu i usudjujem se ponizno zamoliti, da bi blagoizvolili, preč. g., se za mene zauzeti i mi na kaki moguć način pripomoći, da bi mogao doći u Ljubljanu u školu. O dao

mili Bog, da mi ova sreća posluži, te to dobročinstvo postignem, to ču Vam, č. g., dok sam živ, ne samo kao svomu največemu dobročinitelju, i usrečitelju zahvalan biti, nego ču svojom marljivošću i dobrotom vladanjem što bolje nastojati, da Vaše dobrote, preč. gospodine, i uriedan budem.

Vaše prečastitosti preponizno prepokorni

Ivan Kujundžić, učenec IV. razreda.

Podobno: Marko Tvrđković, star 15 lét.

Zanemarjeni otroci. „Slovenec“ piše, kako žalostno je viditi po gostilnah in kavarnah dečkov ali deklic, ki se pozno v noč potikajo sem ter tje prodajajoči cvetlične šopke. Ni čudo, ako se taki otroci spačijo, ker vidijo in slišijo dosti napačnega in se dajo porabiti tudi za prenašanje nepoštenih pisem in sporočil. — Tudi po dnevi taki otroci postajajo po mestu in ponujajo na prodaj travne šopke. — Zlo zlo napačno je tudi, da ubožni starši večkrat otroke pošiljajo beračit po hišah — s kakimi pisanimi kerpami in prošnjami, ali pa brez njih. Tudi je viditi otroke v mraku brez opravlila postajati pri štacunah in raznih poslopjih. Želeti je v korist človeštva, da bi se vse take napake ostro prepovedale. Ni čudo, da je take zbegane in spridene otroke tako težko v red spraviti, ako tudi v kako napravo pridejo: lahko je ves trud zastonj, in ako se naméri, da so taki potuhnjenci malo oistreje kaznovani, pa sprideni starši in drugi nespremišljeni čez mero kričé, kakor da bi se svet podiral, kolika krivica se jim godí. Taki spačeni otroci velikrat niso za nikamor, ker so tatinski in se jih mojstri bojé; pa tudi sami ne ostanejo lahko pri mojstrih, ker se jim ne ljubi delati. V šolo, kadar so siljeni k temu, hodijo z naj večí nerediteljnostjo in se toraj ne naučé toliko keršanskega nauka, da bi jih véra in vest priganjala pošteno živeti, z delom si kruh služiti itd. Slišali smo, da eden taci potuhnjencev je tako hudovoljen, da še vradnemu gospodu, ko je bil pred njim, ni hotel odgovora dati, dokler ga ni spostil, in to je bilo treba dvakrat ponavljati skoz nekatere ure, da se je huda terma omečila. Česa je pričakovati od takih otrók, ki so velikrat od lastnih, sicer revnih staršev spačeni. Ako je mladi porednež bolj ostro (kar rado izmišljeno, pretirano) strahovan, serce bolí očeta, mater, ki ga pa sama véasi gerdo in brez usmiljenja pretepata; pa tudi marsiktere lažnjive človekoljube enako; malo pa se jim smilijo ljudje, katerim taki potepuhi velike nepravilike delajo, kradejo, se po ulicah po cigansko pridušajo in velikrat prav mirne dečke, sploh otroke, kakor mladi tolovaji gerdo zdelujejo, kar smo večkrat že sami vidili. Sv. pismo za zdravilo priporoča šibo; svet sam sebe tépe, ako porednosti ne kaznuje.

Razgled po svetu.

Posnetek enciklike sv. Očeta. (Konec.) Obrača se potem posebej na Francosko in skazuje, kako je bila brezbožnost francosko deželo razdjala, sveta vera pa jo spet povzdignila. Deržava se je bila po konkordatu (zvezi in pogodbi) s Cerkvijo zedinila in zato si iz razdjanja pomagala. Zdaj pa se zopet vzdigujejo taki, ki hočejo raztergati to srečno zvezo in deželo vnóvič v brezno nesreč pogrezniti! Namestnik Kristusov je vse storil, da bi odverní nesrečo, ktero naklepi hudobnih deželi nakopujejo; pisal je do kardinala nadškofa, do predsednika republike, in zdaj vse škofo budí in podučuje, kako naj vse hudo odvrtaajo, za mladino posebne cerkvene šole napravljajo, da bi v očitnih šolah ne bila pohujšana. Papež pa tudi hvali škofo in sploh duhovne, da zvesto svojo dolžnost spolnujejo. Hvali enako kato-

liške vernike in njihovo darežljivost, ker v velikem številu neprestrašeno spoznavajo svojo sv. vero in s prečudno radodarnostjo in trudom skerbé za poduk mladine in za splošne potrebe.

Ta dobri duh napoveduje boljši prihodnost in se mora skerbno ohraniti in gojiti. Pred vsim je skerbeti za zadosten spodrast zmožnega duhovstva, kteremu mora oblast in veljava škofov sveta biti; zakaj duhovstvo, brez vprave škofovske, bi ne bilo ne sveto, ne izdatno koristno, in ne spoštovano. Izverstni neduhovni pa, kterih beseda in pisanje ima veljavo, naj z veliko marljivostjo delajo v prid svoje matere sv. Cerkve. Potrebna pa je v vsem edinost. Sovražnikom namreč ni nič bolj na sercu, kakor to, da bi se med katoličani razpor napravil; le-ti pa si morajo v dolžnost šteti: nobene reči se tako ne varovati kakor razpóra med seboj, ter naj dobro pomnijo beséd: „Vsako kraljestvo, ki je razdeljeno med seboj, bo razdjano.“ Ako bi bilo kteremu zarad edinosti od svoje menitve odstopiti, naj to rad stori v nadi splošne koristi. Pisatelji zlasti naj si prizadevajo, da to edinost v vsem ohranijo. Poslednjič naj vse ljudstvo stanovitno moli, da bi se Bog milostno ozertl na Francosko. Sedaj, ko gospoduje prostost v besedi in pisanji, je bilo veliko žaljenja božjega Veličanstva; ni le brez taci, ki milosti Jezusa Zveličarja nehvaležno od sebe odbijajo, ampak tudi s terdovratno brezbožnostjo naznanjajo, da Boga spoznavati nočejo. Kotoličanom pa se nič bolj ne spodobi, kakor da to hudobijo z veliko gorečnostjo za vero in pobožnost nadomestujejo in očitno kažejo, da jim ni nič bolj na sercu, kakor Božja čast, da jim nobena reč ni ljubši kakor vera njih očetov. S ponižnimi prošnjami, prostovoljnimi pokorili in darežljivostmi naj se k vedno večí ljubezni povzdigujejo in Boga k usmiljenju iščejo. Zlasti tisti, ki v tesnejši zvezi z Bogom živé po samostanih. Upamo, da po ti poti bojo zmotení prišli k spoznanju v svojo lastno korist.

Misijonske novice. V Mardinu, v Mezopotamiji, je bila 26. julija 1883 v frančiškanskem samostanu blagoslovljena kapela presv. Jezusovega Serca. Zastopniki sirskega, armenskega in kaldejskega obreda so bili pričujoči. Tri dni potem je bil kakor pervenec novega svetiša ondi keršen 45letin mohamedan, ki je po hudih premaganjih zadržkih dosegel to veliko milost. Naslednji petek Jezusovega presv. Serca je bil pervikrat pri sv. Obhajilu, in potem je s solzami veselja v očéh rekel: „Moje serce je zadovoljno, ker vem, da sem v resnici.“

Iz Zagreba piše „Katol. List“, da se je 16. sveč. kardinal nadškof vernil iz Budimpešte v manj povoljnem zdravju. — Od 18. sveč. bil je v Zagrebu Senjsko-modraški škof dr. Juraj Posilović. — Prešvitli nadškof Verhbosanski g. J. Stadler je odinil iz Zagreba v Sarajevo 19. sveč., boje preko Djakova, kjer je imel obiskati prevzviš. škofa dr. Jož. Strossmajera.

Iz Stuttgarta naznanjajo, da sloveči in priljubljeni zdravnik dr. Stemmer je nedavno v Rottenburgu postal bogoslovec. Nekaj let že je vdovec. Njegovih dveh otrók je hči novicinja v Riedenburgu in je na Svečnico naredila slovesno obljubo.

V Budapeštu je nepričakovano umeri verli katoličan grof Jan. Cziraky, podpredsednik v ogerski gosposki zbornici. Njemu posebno se je zahvatiti, da je šla pod klop osnova za keršansko-judovski zakon. — Čudno je, da kar precej je zastopil ranjcega mesto njegov naj hujši nasprotnik in upaljen zagovornik nesrečnega mešanega zakona, namreč gr. Nik. Vay, glava kalvinskega krivovérstva na Ogorskem. „Vaterland“ pravi, da naj berže je Tisza, „kalvinski papež“ v Debrecinu, hotel na visokem mestu imeti „kalvinskega papeža ogerskega“, da bi s tem počastil svojo kalvinsko

vero. Marsikdo se je gotovo čudil, zakaj se katoliški Cerkvi na Ogerskem tako hudo godí, ko je vendar tolika večina katoličanov. Ne bo se pa več čudil, ako pomisli, da po vsih šolah od naj višjih do naj nižjih ima kalvinstvo prvo roko. Ravno tako je v očitnih deželskih službah od ministerstva do kancelijskih slug, v sodnijah, v madjarski učeni akademiji vse s kalvinarji napolnjeno. Reč pa se bo zaupljivo obrnila; spis v „Vaterlandu“ pravi, da devetero lét v prvi versti kalvinarskega in judovsko-framasonskega gospostva je mero napolnilo. — Katoličani se morajo povzdigniti k Bogu, k ogerski patroni Mariji Dev., in k svojemu svetniku kralju — sv. Štefanu; potlej se bojo rešili iz sužnjosti.

V Rimu se ljubezen do ranjega sv. Očeta Pija IX. kaže prav posebno na njegovem grobu. Iz vsih delov svetá so venci položeni na Pijev grob. Ne davno je tudi Pijeva družba v Cahen-u taki venec v Rim poslala. Poldrugi sto Nemcev se je zbralo 17. prosenca pri sv. Lorencu okrog rakve tega preslavnega papeža, ko so izročevali ta spominek. Med temi so bili duhovni narmanj iz 20 škofij iz Nemčije, Avstrije, Švice, celo iz severo-amerikanskih deržav, tudi zastopniki raznih redovnikov, pa gospodje in gospé iz visokega plemstva so bili pričujoči. Gojenci iz „Skole Gregorijane“ so peli na prvo „Ave maris Stella.“ Nato je kanonik Fikentscher imel kratek nagovor ter je venec na grob položil. Vsi venci in drugi spominki, ki so zdaj na grobu ali ob grobu, pa se bodo v kacin dveh mescih odpravili in na druge prostore prenesli, ker začeli bodo olepševati vso grobno kapelo, v kateri namen prihajajo darila iz vesoljnega sveta. Stene bodo ozališane vse z mozaiki in lepoticjem na zlati podlagi itd.

London. „Daily News“ vedó iz Carigrada, da sultan je maršalu Muktar-pašu, ki je zdaj v Rimu, ukazal, naj z rimskim Stolum sklene konkordat, vsled kterega bode v prihodnje pri sv. Stolu tudi turški poslanec. Koliko je na tem resnice ali neresnice, se zdaj ne vé; vidi se pa, da tudi v glavnem mohamedanskem mestu so očitne misli in prizadevanja, ki kažejo, da tudi tam spoznajo, kolike važnosti je sv. rimski Stol.

V Aleksandriji je bil nedavno vložen temeljni kamen za novo lazarištvo cerkev, ki je bila požgana ob času značnega rogovilstva.

Med Gallas-narodom hočejo oo. kapucini zopet misijon pričeti in so v ta namen srečno dospeli do kraja Šoa, v južno-vzhodni okrajini Abisinije. Vlada Menelik jim je prav dobro naklonjen, dovolil jim je prav polno svobodo obdelovati narod Gallasov. Sicer vlada v deželi evthijansko krivoverstvo.

Celi večerni Sudan ima znani Mahdi v oblasti, in odkar je Hicks-a premagal, je tudi vzhodni Sudan in Hartum toliko kakor zgubljen. Iz Kaire naznanjajo, da za razpuščenje 4 misijonarjev in 5 redovnic v El-Obeidu Mahdi zahteva silni znesek 2000 liber šterlingov, t. j. kacin 40.000 gld.

Na Avstrijskem je po ministerskem naznanilu 169 gimnazij, letos 3 več mimo lani; učencev je 55.147, 2105 več kot lani. 96 jih je z nemškim učnim jezikom, 37 s češkim, 22 s poljskim, 4 z laškim, 1 z rutenskim, 3 s hervaskim, in 6 z dvema učnima jezikoma. — Višjih realk je 68, nižjih 18. Učencev je bilo lani 16.285, letos pa 289 več, t. j. 16.574.

V Münsteru na Vestfalskem je škof Jan. Bernard Brinkman po kraljevem pismu od 19. pros. dobil privolenje iz pregnanstva v svojo škofijo se poverniti. Silno je veselje, da bode rešen častitljivi mučenik, ki so ga pregnale krivične majnikove postave. Ko je dospelo to naznanilo, so se po vsih cerkvah zvonovi oglasili in ob hišah so zastave razobesili. Ta vesela novica se je po telegrafu naznanovala po vsih mestih, po vsih vaséh in

povsod se je zvonilo, povsod se zastave razobešale. Verniki tudi to dobroto pripisujejo molitvi sv. rožnega mesca lanskega leta. V več rečéh so škofu še roke zvezane, upajo, pa da se bo tudi v tem zboljšalo. 12. in 13. svečana se je obhajala vernitev; nepopisljivo je bilo veselje, velikanske slovesnosti!

Prusko. V deržavnem zboru so bile unan ob-ravnave o stroških za bogočastne in naučene zadeve. Ko je bila beseda o „višjih učilnih napravah,“ je poslanec Reichensperger iz Kolonije šibal čezmurnost naukov, ki se zahtevajo od hčér v višjih dekliških šolah. Rekel je, da ubogim stvarém se v glavo vtépa in tlačí tisuč reči, ki jim možgane mešajo, za življenje pa nobene cène nimajo.

V obravnavi o začetnem šolstvu sta dva središnja poslanca pojasnovala, kakošna enakopravnost da je v v ondotnih šolah, ko je toliko katoliških duhovnov izločenih od krajnega šolskega nadzorstva, ter so po katoliških srenjah nastavljeni protestanški šolski nadzorniki. Številke pričajo, da ondod vlada gola samovoljnost. Poslanec Windthorst je naslednjič kulturministra določno nagovoril, naj oziroma na okrajne nadzornike poskerbí, da se ta reč prenaredí. Rekel je med drugim: „Menim, da to, kar je bilo že rečeno, je jasno, da vsa naprava šolsk. okrajn. nadzorstva meri zgoli zoper kat. Cerkve in zoper taisto se ta naredba ohrani; mi pa hočemo vedeti, kaj so zadolžili kat. Cerkve in katoličani, da so v tako posebno skerbno policijsko nadzorstvo djani. Še le neutajljive številke so ministra Gosslerja primorale ter je v pojasnjenje rekel, da se je marsikaj že obrnilo in se v tem dalje napreduje. Zanimive so kultusministrove besede zastran verskega poduka o tej priliki, rekel je namreč: „Vlada verskemu nauku skoz in skoz ni nasprotna, ona tega nauka ne ceni kakor učno stvarino zraven mnogih drugih, temuč stavi ga po njegovem pomenu pred vse druge. Verski nauk mora biti središe vsih naukov, in učitelj, kateri vsih učnih stvarin ne pregreva z versko-nravnim duhom in z vso svojo osebnostjo ne pospešuje nраво-verske odgoje pri otrocih, taki učitelj sploh ni vreden učitelja imenovan biti.“ Ljudska šola mora tudi zanemarjenim otrokom ne le nраво-verske resnobe vtisovati, temuč mora po otroku nраво-versko resnobo tudi na dom dovajati. Zato mora učitelj samega sebe odgojevati, z vso svojo osebnostjo morebiti lepi izgled otroku. Vlada hoče, da tudi v šolskih pripravnicah (preparandijah) naj bode to začetek in podlaga. — Dülmski „Missionsblatt“ pristavlja k tem tehtnim besedam: „To je zares lepo in izvrstno in more vsak katoliški pedagog podpisati. Samo naj bi se povsod po tem ravnalo!“

Poslanec Bachem je oistro grajal preobloženje otrok s šolskimi stvarinami in zahtevami za šolo, zlasti po deželi. — Posebno so tirjali nekteri poslanci, da se nedeljske šole ne smejo imeti med glavno božjo službo.

Prav tehtno je o tej reči govoril poslanec pl. Heereman in skazoval, kako mora božja služba ob nedeljah biti prva in naj važniši zadeva: šola med glavnim cerkvenim opravilom pa kaže, kakor da bi posvetna skerb bila prva in naj imenitniši reč človeku, skerb za dušne potrebe pa manjši in manj važna. Tako se mladi človek, ko stopi iz vsakdanje šole, ravno z nedeljsko šolo pohušuje in od svoje dolžnosti odvrača! (Kaj bi bil pruski poslanec še le rekel, ako bi slišal, da so v kakem katoliškem mestu razni rokodelski in obertniški učenci od jutra do poldne s šolo in z drugimi opravili tako preobloženi, da jim ni — ali skoro ni mogoče vjeti

*) Pri nas se tako rado posnema, kar iz Prusije pride; naj bi se tudi ta izrek v spomin vtisnil.

kake pol ure, da bi le pri eni „suhi maši“ mogli pričujoči biti, ne že le pri glavni sv. maši in pridigi!)

Poslanec Windthorst pa je k ravno tej zadevi rekel med drugim: „Jaz bi bil nadaljevalne šole ob nedeljah sploh prepovedal. Nedelja ravno je potrebna mladini zaradi telesne olike in pred vsem zaradi izgoje cerkvenega duha in k omiki serca, ki se zamore doseči le v hiši staršev. Ta misel mora premagati, in zato želim, da se do časa lotimo tega, predno smo prisiljeni... Ako nadaljevalna šola brez žaljenja cerkvenih načel ne more obstati, naj se odpravi. Najprej moramo Bogu služiti, potlej še le svetu. Ako tega stavka določno ne terdimo, nehamo biti keršansko ljudstvo, in osramotujemo nas tisti, ki ostro praznujejo soboto.“ Predlog Stöckerjev, namreč, da med glavnim cerkvenim opraviлом se tudi prostovoljne nedeljske šole ne smejo imeti, je bil potem sprejet z večino 30 glasov, akoravno je kultus-minister nasprotoval. (Lep izgled od ministra bogočastja! Kako pa je ravno poprej govoril!)

Ko je prišel na versto članek „Vseučiliša,“ je eden poslancev iz središa šibal nezgode na Münsterski univerzi. Le-ta je po vstanovnih pismih posebej odmenjena za omiko katoliških bogoslovcev; vendar ondi nastavljajo vedno več protestantskih učencikov; posebej pa se prof. filozofije poklanja neverstvu! Obljubilo se je, da ta poslednja napaka se bode odpravila. (Ali se ni nedavno očitno tožilo nekaj podobnega o graški visoki šoli?)

Nezaspodljiva je ta Prusija v svojem djanji. Tudi protestantski konservativni „Reichsbote“ hude levite bere pruskim majnikovim postavam in o listu „Provinc. Cor.“, ki se zanje poteguje, pravi pa med drugim: To so zopet stare zmote samega sebe, ki so povsod za take spoznane in večji del same zadolžene, da s kulturno borbo ne pridemo do konca. Vlada in kulturoborbne stranke zmeraj upajo, da katoliško ljudstvo bode duhovstvo prisililo, da odjenja, češ, da vlada se z marsikterimi naredbami ljudstvu prijazna kaže. Že leta in leta se ponavlja kulturoborbna pesmica: Ne odjenjati, ampak omečiti (s pritiskanjem)! Naj bi se vendar z dogodbami dali podučiti, da to so zgoli zmote! Kolikor dalj bo terpela kulturna borba, toliko bolj bo ljudstvo uporno proti vladi (demokratizirano), to je gotovo. Ljudstvo sploh ne sprejema rudečkarških nauk, razkačeno pa je zoper cerkveno-politiške vladine vravnave. Dalj ko terpi kulturna borba, bolj se te misli razvijajo. Ako bi bili pred 5 leti, ko je bil Falk odstopil (od ministerstva bogočastja), majnikove postave zares popravili, bi bilo za vselej poterjeno, da kulturno borbo je pričel „liberalizem“, „konservativizem“ pa jo je končal, katoliško ljudstvo ob Reni bi bilo morebiti vse pridobljeno za konservativno politiko. Celo prešnji kulturoborci zdaj priznavajo, da majnikove postave se morajo vreči pod klop, da predolikovanje duhovstva je cerkvena reč, in ravno tako obseg veroznanskega poduka, in da ovadbena dolžnost je terpinčenje brez kake cene za državo, kar se mora ravno tako zavreči, kakor protestantska cerkvena sodnija za katoliške zadeve. Zakaj vlada ne da predloge v tem pomeni, za kar bi zdaj lahko pridobila si večino. Ako zdaj, ko vse stranke priznavajo, da majnikove postave se ne dajo obdržati, kdo popraša: Kaj je vsa kulturna borba državi koristila? — se more le to odgovoriti: Koristila ni čisto nič, je pa državi in ljudstvu napravila veliko škodo; v prvi stopnji te škode je razdraženje ljudstva zoper vlado in državo, škoda, ki se dá težko popraviti.

Tako govori vladi skoz in skoz vdan konservativen list, kar je vredno tehtnega pomislika. — Vse te dogodbe so nauki tudi za druge dežele.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostne priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata. naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog do brotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezvértstvo, prešestvanja in vse nečistosti, sovrašstva, preklinjevanje in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. To bodi pred vsem drugim priporočeno v bratovsko molitev. — Bolan duhoven za zdravje, če je Božja volja. — Obupana oseba za pomoč. — Ženo priporoči moža za spreobrnjenje. — Mož terpin z vso priserčnostjo priporoči v molitev čez vse hudo ženo, da bi se na priprošnje N. lj. G. presv. Serca spreobrnila in začela človeška in keršanska biti do svojega ubozega moža.

Zahvale.

Serčna hvala bodi Jezusovemu Sercu in N. lj. G. presv. Serca za ozdravljenje mojega bolnega otroka! Iz hvaležnosti do N. lj. Gospé presv. Serca prosim to očitno razglasiti v „Zg. Dan.“ J. W.

Iz Radoljice, 22. svečana 1884.

Koledar za prihodnji teden:

3. sušca. S. Kunigunda. — 4. S. Kazimir — 5 (Kvaterni sredo.) S. Janez Jožef s Križa. — 6. S. Neža Prašku. — 7. (Kvaterni petek.) Spomin sulice in žeb-ljev N. G. J. Kr. S. Tomaž Akvinski. — 8. (Kvaterni sobota.) S. Janez od Boga. — 9. Druga nedelja v pósti. S. Frančiška Rimska.

Nekteri važni prevdarki.

1. Ne štej za kaj velicega, kdo da je za tebe ali zoper tebe; ampak na to delaj in skerbi, da bo Bog s teboj v vsem, kar storiš.
2. Imej dobro vést, in Bog bo tvoja bramba. Komur namreč bo Bog hotel pomagati, njemu nobena zopernost ne bo mogla škodovati.
3. Ako znaš ti molčati in terpeti, boš brez dvoma vidil pomoč Gospodovo. On vé čas in pot te rešiti, zato se moraš njemu popolnoma zročiti.
4. Velikrat je prav koristno za ohranjenje veči ponižnosti, da drugi naše pregreške vedo in grajajo.
5. Kader se človek zaradi svojih pregreškov ponižuje, tedaj lahko druge utolaži in brez truda zadosti tistim, ki se čez-nj jezijo.
6. Na prvo sam sebe umiri, potlej boš zmožen druge miriti.
7. Miren človek več koristi, kakor pa mnogo učeni. (De imit. I. 2., c. 2. et 3.)

Listek za raznoterosti.

Nauk.

Zijalo
Na vsac,ga kamnje je metalo.
Možák postaven pride tik:
Že v lice kamen čuti — pik!

„Ti deček, dobro merit' znaš;
Še unemu le-tam pokaž',
Le dobro meri kar:
Prejél pošten boš dar.“

Takó ta mož zijaku dé,
In mirno dalje gré.

Porednežu to zlo je všeč:
Zaluča kamen rje do pléč.

Popotnik pa — ne bodi lén —
Zagrabi bližnje si polén!
Poteče urno skok na skok:
Po šterku bije cmok na cmok!

S.

Duhovni pastir, mesečnik za cerkvene govore, osnove in druge namene primérne tvarine, pod marljivim vredništvom zmožnega gosp. A. Keržiča prav pridno izhaja in prinaša lepo izdelane in jako koristne govore od raznih pisavcev. Na svitem je že tretji zvezek. Zraven pridig za vse nastopajoče nedelje in praznike prinaša za post še posebej postne pridige, in sicer letos „o lepoti Jezusovega najsv. Serca,“ ktera se razodeva v raznoterem Zveličarjevem terpljenji. Nekaj listov je odločenih za „Homiletična zerna,“ kar je tudi prav. Zraven koristnega obsega je tudi vsa zunajja oblika prav prijazna; tisk, papir — vse okusno. Da občinstvu vtreza, se smé soditi iz tega, ker ima že zdaj 700 naročnikov, ki se pa množijo dan na dan.

Rim. V prestolni dvorani v Vatikanu so bile 11. svečana slovesno brane določila, vsled katerih se junaške čednosti pripoznavajo: kapucinu zveličanemu Diego-di-Kadi in dominikanci zvel. Jederti Salandrinski.

V Münster-u je o povernitvi škofa Bernarda 335 duhovnov bilo v koru pri pontifikalni maši. Med velikimi zadevnimi slovesnostmi je 50—60.000 tujcev prišlo v škofijsko mesto.

Mladolaska vlada še celo pri liberalcih ni hvale našla za svoje samosilstvo zoper Propagando; po Laškem in po drugih deželah se množijo obsodbe tega neodpustljivega početja.

Za post. Priporočevanja vredne knjige v katol. bukvarni. *Originelle kurzgefasste Fastenpredigten*, 6 Jahrgänge in einem Band, von Fr. Xav. Weninger, Missionär 1884. Cena 4. marke.

Novene zu Unserer Lieben Frau von Lourdes, von Meschler 1884. Cena poldrugo marko.

Die Liebe des Gekreuzigten. Betrachtungen des bitteren Leidens Jesu Christi, von P. K. Clemens 1884. 754 strani. Cena 6 mark.

Das Leiden Jesu Christi. Fromme Anmuthungen nebst Kreuzwegandachten, von Adele Gräfin von Hofelise 1884. Cena 3 marke.

Za cerkev v Gospej Sveti, da se popravi, so svitli cesar darovali 1000 gld.

Kakšni so amerikanski Indijani? Eden naših mladencev iz kolegija „St. John's“ v Minesoti je poslal staršem fotografijo, na kateri je predstavljenih čez 30 keršenih Indijanov in v sredi njih čast. g. opat s križcem in čast. o. Alojzij Hermanut, ki jih je kerstil. Gojenec H. piše: Zdal jih lahko vidite, kakošni da so? Taki, kakor mi: samo barve so drugačne. Vsa koža je rudečkasta kakor baker, kakor vaši krajcarji. V obraz so vedno suhi, postave srednje, črnih, dolgih las in majhnih a bistrh oči. Pri hoji stavi eno nogo pred drugo, ne vstric kakor mi, korake delajo velike, zato je nemogoče uteči kakemu belemu, ako so ga jeli Indijani slediti. Že iz tega se lahko sklepa, kako hitri so v teku, ako serne in druge živali lové z rokami. To se godi tako-le: Zbere se jih več skupaj, in ko zapazijo, v katerem germu tiči zvér, naj si bode že kakoršna koli, letijo skupaj okoli in okoli tako, da ostane potem na sredi, dokler je ne zagradi krepka roka kakega Indijanca. Komaj žival pobijejo, že hrustajo še gorko mesó, tako da se jim kri cedí po bradi. V tem so

vendar malo podobni psom; kar se pa več od njih pripoveduje, je laž in izmišljija. Tudi druge lastnosti so občudovanja vredne; vid jim nikoli ne oslabi; tako bistro oko imajo, da ponoči vidijo kakor po dnevi; večkrat se zgodi, da gredo po noči na lov streljat, karsibodi. Indijanec, ako zna brati, bere po noči kot po dnevi; on vidi s prostimi očmi bolj kot nas eden z daljnovidom. Tudi pravim divjakom brada nikoli ne zraste itd.

Očitno pustovanje ali tako imenovani „korso“ pretekli torek je kazalo marsikaj prav nemarnega, nemunega in za mladino slabo vpljivnega. Tako se slišijo pritožbe. Tudi divje rohnenje in pozno ponočno cévkanje Ljubljani časti ne dela. Še bolj ostudno je preklinjanje ostudnih, obdivjanih „šnopsarjev“ ali sploh pijancev po ulicah, ki se pogosto sliši. Za take nesramneže je nedavno v neki bližnji deželi še batina péla; drugzega „argumenta“ take živine ne poznajo. Tudi z dežele se žalostne reči slišijo: Žganje, žganje!

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Z Brezovice 50 kr. — Iz Borovnice po čast. g. župniku J. Oblaku 5 gld. — Stari prijatelj Mengiški 6 gld. — Preč. g. Mart. Skubic 10 gld. — Čast. g. župnik Ign. Tavčar 6 gld. — Čast. g. župnik Lor. Kristofič 1 gld. — Neki duhovnik 2 gld.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Iz Borovnice 10 gld. (za 40 srečk v. 541). — Od sv. Križa pri Kostanjevici po čast. g. župniku Ign. Tavčarji 10 gld. (za srečke v. 648).

Za cerkev v Bohinjski Bistrici: Duhovnijsa Polhograška 18 gld. 50 kr. — Od sv. Križa pri Kostanjevici po čast. g. župniku Ign. Tavčarji 6 gld. — Neki duhovnik 1 kupon za 2 gld. 10 kr. — Iz Blagovice po čast. g. župniku Bl. Petriču 12 gld.

Za sv. Očeta: Iz Polhovega gradca duhovnijsa 16 gld. 50 kr. — Z Brezovice 50 kr. — Neki duhovnik 5 gld. — Iz Blagovice po čast. g. župniku Bl. Petriču 12 gld.

Za sveto Detinstvo: Z Brezovice 1 gld. — Iz Borovnice po čast. g. župniku J. Oblaku 16 gld. — Neki duhovnik 5 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Osilnice 70 gld. — Iz Knežaka 6 gld. 90 kr. — Iz Rovt 13 gld. 40 kr. — Iz Bukovšice 3 gld. 19 kr. — Iz Zagradca 18 gld. — S Št. Jurija pod Kumom 18 gld.

Za Pariško bratovščino duš v vicah: Čast. g. K. Čigon 1 gld.

Za afrikanski misijon: J. Lakner 2 gld. — Neki duhovnik 5 gld.

Za najpotrebniše misijone v Aziji: Neki duhovnik 5 gld.

Za mladenški estav Bosnijski v Travniku: Neki duhovnik 5 gld.

Za Bosno: Čast. g. dr. J. Šterbenec poslal veliko razne stare cerkvene oprave, ki se bo dobro dala porabiti za misijon.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Kr. v Kov.: Pošlje se v kratkem na zasnamnjano mesto. — G. M—r. v Boh. Bistr.: Iskrena hvala za to, kar je „pepelnica“ dala.